

दिनांक ७ नोव्हेंबर, हा दिवस  
राज्यातील सर्व शाळा व कनिष्ठ  
महाविद्यालयांमधून "विद्यार्थी दिवस"  
म्हणून साजरा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,  
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,  
शासन परिपत्रक क्र. औचिमु-२५१६/प्र.क्र.१४७/१७/एस.डी.४.  
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,  
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.  
दिनांक : २७ ऑक्टोबर, २०१७.

**प्रस्तावना :-**

दिनांक ७ नोव्हेंबर, १९०० या दिवशी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा प्रतापसिंग हायस्कूल, राजवाडा चौक, जि. सातारा येथे शाळा प्रवेश झाला. त्यांनी शाळेत प्रवेश घेतला त्यावेळी त्यांचे नाव भिवा असे होते. या शाळेच्या रजिस्टरला "१९१४" या क्रमांकासमोर आजही बाल भिवाची स्वाक्षरी असून हा ऐतिहासिक दस्तऐवज शाळा प्रशासनाने जपून ठेवला आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर शाळा प्रवेश दिन म्हणजे एका अर्थाने शैक्षणिक क्रांतीची आणि युगांतराची चाहूल म्हटली पाहिजे. कारण डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे पाऊल शाळेत पडल्यामुळे ते स्वतः सुशिक्षित आणि प्रज्ञावंत झाले आणि करोडो दलितांचे-वंचितांचे उद्धारकर्तेही झाले. ते शाळेत गेल्यामुळे ज्या संविधानाचा आज सर्वात आदर्श संविधान म्हणून जगभर गौरव होत असतो, त्या भारतीय संविधानाचे ते शिल्पकारही ठरले. परिणामतः भारतीय समाजात स्वातंत्र्य, समता, बंधुता व न्याय ही मानवी मूल्ये रुजू शकली गेली म्हणूनच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा शाळा प्रवेश दिन ही अत्यंत महत्वाची आणि इतिहासाला कूस बदलावयास लावणारी क्रांतिकारी घटना ठरते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे आजीवन विद्यार्थी होते. त्यांनी आपला हा विद्या व्यासंग आयुष्याच्या शेवटपर्यंत जपला.

**शासन परिपत्रक :-**

आजचा प्रत्येक विद्यार्थी हा या देशाचे भविष्य आहे. त्यामुळे आदर्श विद्यार्थी निर्माण होणे काळाची गरज आहे. शिक्षण हेच उन्नतीचे एकमेव साधन आहे आणि त्यासाठी आवश्यक असलेल्या कठोर परिश्रमांची जाण सर्व विद्यार्थ्यांना होण्यासाठी दिनांक ७ नोव्हेंबर हा दिवस दरवर्षी " विद्यार्थी दिवस " म्हणून साजरा करण्यात यावा.

२. "विद्यार्थी दिवस" या उपक्रमांतर्गत सर्व शाळांमध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जीवनावर आधारित विविध पैलूंवर निबंध स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, काव्यवाचन, इत्यादी उपक्रमांचे आयोजन करण्यात यावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१७१०२७१७३६३१००२१ असा आहे. हे शासन परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरी साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(डॉ. सुवर्णा खरात)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा. मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा. मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ५) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ६) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ७) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ८) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
- ९) आयुक्त, सर्व महानगर पालिका,
- १०) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा (सर्व),
- ११) सर्व शिक्षण अधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक), जिल्हा परिषद, शिक्षण निरीक्षक, मुंबई (उत्तर/दक्षिण/पश्चिम)/प्रशासन अधिकारी, महानगर पालिका/नगरपालिका / कटक मंडळे सर्व,
- १२) निवड नस्ती, एस.डी. ४ कार्यासन.